

Nr 172

Av herr Helén, om inrättande av professorer i geriatrik.

Vid 1964 års riksdag fattades principbeslut om inrättande av *en* professor i geriatrik.

Sedan åt universitetskanslersämbetet uppdragits att närmare utreda denna fråga, tillsatte ämbetet en särskild kommitté, vilken skulle inkomma med förslag till vilket lärosäte professuren borde knytas samt om professurens ämnesinriktning och kliniska anknytning m.m. Denna kommitté avgav i augusti 1965 förslag i ämnet och förordade därvid att professuren skulle få karaktären av en forskningsprofessur med för innehavaren begränsad undervisningsskyldighet och huvudsaklig inriktning på forskning och forskarhandledning. Då den klinisk-metaboliska geriatriken saknade fast förankring i den medicinska forsknings- och sjukvårdsorganisationen och vore mera i behov av förstärkning i forskningshänseende, föreslog kommittén att professurens ämnesområde skulle fastställas till klinisk-metabolisk geriatrik. Enligt kommitténs förslag skulle professuren inrättas fr. o. m. den 1 juli 1966 vid karolinska institutet och få sin kliniska anknytning (8 å 10 sängplatser) till karolinska sjukhusets medicinska klinik, där professuren skulle förläggas till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut, där goda resurser i fråga om utrustning, lokaler m.m. står till förfogande och där man alltså inte behövde laborera med några former av provisorier, varken i vad gäller laboratorielokaler eller sjukvårdsanknytning.

Denna professur borde — har kommittén framhållit — vara en första etapp i tillskapandet av en mera fast organisation för den geriatrika forskningen i vårt land. Kommittén, vars uppdrag avsåg inrättande av *en* professor i geriatrik, uttalade emellertid att förutsättningar i princip förelåg för inrättande av professorer i geriatrik vid samtliga våra medicinska lärosäten.

Kommitténs förslag tillstyrktes bl. a. av medicinalstyrelsen och statens medicinska forskningsråd.

Inom universitetskanslersämbetet tillstyrkte fakultetsberedningen för medicin-odontologi och farmaci — frånsett en reservant — i stort sett kommitténs förslag, dock med den ändringen beträffande ämnesområdet, att detta skulle breddas till geriatrik, särskilt åldrandets biokemi och fysiologi.

Universitetskanslersämbetets styrelse anslöt sig enhälligt till fakultetsberedningens förslag.

Chefen för ecklesiastikdepartementet har emellertid i årets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln s. 409) ansett att professuren bör ges en klinisk inriktning och förenas med befattning som överläkare vid en klinik med

geriatriskt patientunderlag. Ecklesiastikministern anser visserligen att förutsättningar föreligger för att inrätta professurer i Uppsala, Göteborg eller Stockholm men finner att vägande skäl talar för att förlägga den till Uppsala.

Vid riksdagsbehandlingen år 1964 av frågan rörande omförmälda professur framhölls från olika talares sida i kamrarna starkt behovet av forskning i åldrandets biologiska innebörd och de åtgärder, som står till buds för att förebygga och hindra åldringssjukdomar. Såväl den av universitetskanslersämbetet tillsatta kommittén som vederbörande fakultetsberedning tog fasta härpå. Önskemålet om en snabb lösning av förevarande fråga underströks även i riksdagen. Kanslersämbetets förslag innebär, att professuren kan komma till stånd redan från och med nästa budgetår med sin kliniska verksamhet förlagd till karolinska sjukhuset. Då professuren skulle anknytas till statens sjukhus — karolinska sjukhuset — kräves icke här avtal mellan staten och kommunal sjukvårdshuvudman, något som måste bli förhållandet vid dess förläggning till Uppsala eller Göteborg och vilket i sin tur måste medföra icke oväsentlig fördröjning med professurens inrättande. Dessa förhandlingar torde ej kunna slutföras innan vederbörande professur blivit besatt och klarhet sålunda vunnits rörande förste innehavarens ämnesinriktning (socialmedicin, psykiatri, invärtes medicin). För forskningens del måste det innebära en stor fördel om professuren icke är förenad med överläkarbefattningen för en stor geriatrisk klinik med härtill fogade krävande uppgifter för sjukvård och administration. Anmärkas må i detta sammanhang, att anknytning av professuren till annat undervisningssjukhus än statligt medför avsevärda utgifter från statens sida för driftbidrag (under femte huvudtiteln) till vederbörande sjukvårdshuvudman.

Ett ledigförklarande av en professur i geriatrik utan angivande av ämnesinriktningen måste — såvitt jag kan finna — leda till betydande svårigheter vid tillsättningen av innehavare av densamma.

Enligt min mening bör målet vara att successivt förstärka våra resurser på det geriatriska området med professurer vid samtliga de medicinska lärosätena. Därest en professur i Stockholm enligt universitetskanslersämbetets förslag kommer till stånd bör åt ämbetet uppdragas att utreda frågan om lämplig inriktning av ämnesområdet, i första hand för professurer i Uppsala och Göteborg, vilkas inrättande dock redan nu torde böra beslutas av riksdagen. Samtidigt bör kanslersämbetet erhålla uppdrag att utreda frågan om ett sammanförande av de geriatriska forskningsinsatserna i en forskningsenhet på riksplanet.

Under hänvisning till det anförda hemställes,
att riksdagen må

- 1) besluta att från och med budgetåret 1966/67 inrätta dels en professur i geriatrik vid karolinska institutet i en-

lighet med det av universitetskanslersämbetet framlagda förslaget, *dels ock*, efter det godtagbart avtal slutits mellan staten och respektive sjukvårdshuvudmän i Uppsala och Göteborg, inrätta en professur i geriatrik vid ettvar av universiteten i Uppsala och Göteborg med den ämnesinriktning som, sedan utredning härom verkstälts av universitetskanslersämbetet, kan befinnas lämplig;

2) under respektive anslag anvisa anslag till löner, utrustning och materiel för genomförande av de under 1) framställda förslagen;

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning genom universitetskanslersämbetets försorg av frågan om sammanförande av de geriatriska forskningsinsatserna i en forskningsenhet på riksplanet.

Alternativt hemställas,

att riksdagen må, därest riksdagen icke skulle bifalla det under 1) ovan framställda yrkandet utan allenast att *en* professur skall komma till stånd från och med den 1 juli 1966, *dels* besluta att denna professur skall inrättas vid karolinska institutet i enlighet med det av universitetskanslersämbetet framlagda förslaget, *dels ock* anvisa härför erforderliga medel.

Stockholm den 25 januari 1966

Gunnar Helén

Nr 173

Av herr **Regnéll**, om inrättande vid universitetet i Lund av tjänster i musikforskning och musikteori.

(Lika lydande med motion nr 161 i Första kammaren)

Stockholm den 24 januari 1966

C. G. Regnéll